

Lamazhaa, Ch. K. "Problema arkhazatsii obshchestva" [The problem archaism society]. *Znanie. Pонимание. Umenie*, no. 4 (2009): 44-48.

Moskovskiy, A. I. *Sovremennye ekonomicheskie instituty* [Modern economic institutions]. Moscow: Ekonomicheskii fakultet MGU, 2010.

Papava, G. *Metodologiya poznaniia kachestv realiy smeshanoy rynochnoy ekonomiki i paralogizmy* [The methodology of knowledge qualities of the realities of a mixed market economy and paralogisms]. Stokgolm: CA&CC Press®, 2009.

Paimanova, V. A. "Instytutsiinyi dizain rynku kapitaliv iak ekonomichna katehoriia" [The institutional design of the capital market as an economic category]. *Biznes Inform*, no. 7 (2014): 23-27.

Riabov, A. "Vozrozhdenie «feodalnoy» arkhaiki v sovremennoy Rossii: praktika i idei" [The revival of "feudal" archaism in modern Russia: the practice and ideas]. *Moskovskiy tsestr Karnegi. Rabochie materialy*, no. 4 (2008).

Shliapentokh, V. A. *Sovremennaya Rossiya kak feodalnoe obshchestvo* [Modern Russia as a feudal society]. Moscow: Stolitsa-Print, 2008.

Sedlacek, T. *Economics of Good and Evil. The Quest for Economic Meaning from Gilgamesh to Wall Street*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2011.

УДК 338.24.01

МЕТОДОЛОГІЧНІ КОНТУРИ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В ТЕОРІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

© 2015 КІНДЗЕРСЬКИЙ В. В.

УДК 338.24.01

Кіндзерський В. В. Методологічні контури інституціоналізму в теорії регулювання економіки

У статті висвітлено теоретико-методичні аспекти сутності й окреслено методологічні контури інституціоналізму в регулюванні економіки, державного регулювання як інституційної системи забезпечення взаємодії економічних агентів. Дана характеристика найбільш відомим концепціям інституціоналізації регулювання та методологічним постулатам здійснення регуляторної політики держави в економіці у контексті наукових трактатів, які позиціоновані різними науковцями. Дослідницька увага прикута до регуляторної політики впливів на економічних агентів в ареалі міждисциплінарного синтезу, конкурентних умов господарювання, підприємницької ініціативи тощо. Визначена роль регулювання як інституту становлення ринкового підприємницького середовища, а також розвитку конкуренції. Охарактеризовано теоретичні основи регулювання економіки з позицій інституціоналізму з проекцією їх на аграрну галузь. Акцентовано увагу на сутнісно-функціональних ознаках інституційного регулювання, що фундаментально впливає на пріоритети й завдання держави у системі упорядкування господарських, соціальних, ринкових, фінансово-економічних та інших відносин.

Ключові слова: інституціоналізм, регулювання, механізм, методологія, економіка, інституції.

Табл.: 2. **Бібл.:** 21.

Кіндзерський Віталій Володимирович – аспірант Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: v.kindzersky@meta.ua

УДК 338.24.01

Киндзерский В. В. Методологические контуры институционализма в теории регулирования экономики

В статье определены теоретико-методические аспекты сущности и очерчены методологические контуры институционализма в регулировании экономики, государственного регулирования как институциональной системы обеспечения взаимодействия экономических агентов. Дана характеристика наиболее значимым концепциям институционализации регулирования и методологическим постулатам осуществления регуляторной политики государства в экономике в контексте научных трактатов, которые позиционированы разными исследователями. Исследовательское внимание привлечено к регуляторной политике влияющей на экономических агентов в ареале междисциплинарного синтеза, конкурентным условиям хозяйствования, предпринимательской инициативе и пр. Определена роль регулирования как института становления рыночной предпринимательской среды, а также развития конкуренции. Охарактеризованы теоретические основы регулирования экономики с позиций институционализма с проекцией их на аграрную отрасль. Акцентировано внимание на сущностно-функциональных характеристиках институционального регулирования, которое фундаментально влияет на приоритеты и задания государства в системе упорядочения хозяйственных, социальных, рыночных, финансово-экономических и прочих отношений.

Ключевые слова: институционализм, регулирование, механизм, методология, экономика, институты.

Табл.: 2. **Библ.:** 21.

Киндзерский Виталий Владимирович – аспирант Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: v.kindzersky@meta.ua

UDC 338.24.01

Kindzersky V. V. Methodological Outlines of Institutionalism in the Economic Regulation Theory

The article determines the theoretical and methodical aspects of the essence, outlines the methodological boundaries of institutionalism in regulating the economy and the State regulation as an institutional system for ensuring interaction of economic agents. The most important conceptions of institutionalization of regulation as well as methodological postulates concerning the implementation of the regulatory policy of the State in the economy area are characterized in the context of the scientific treatises, issued by various researchers. The author's attention is drawn to the regulatory policy of influences on economic agents in the areal of the interdisciplinary synthesis and, further on, to the competitive conditions of management, entrepreneurial initiative, etc. The role of regulation as an institution for establishing the market business environment, as well as development of competition, has been determined. The theoretical bases of the economic regulation have been characterized from the perspective of institutionalism, projecting them upon the agrarian sector. Special attention is paid to the essential-functional characteristics of the institutional regulation that fundamentally impacts the priorities and tasks of the State in the system for harmonization of economic, social, market, financial-economic and other relations.

Key words: institutionalism, regulation, mechanism, methodology, economics, institutions.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 21.

Kindzersky Vitaliy V. – Postgraduate Student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsjubyński Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: v.kindzersky@meta.ua

Розвиток економічних систем, якщо їх розглядати в множинному, а також ідентифікаційно-одиночному аспектах, відбувається під впливом державних і ринкових регуляцій. Задана взаємозалежність доведена часом, ще давні мислителі у своїх філософських трактатах на теми державотворення й природи функцій держави, суспільного розвитку вказували на об'єктивну зумовленість управлінських дій, а також креативність інституту влади. Тому теорія регулювання економічних систем проглядається в державній політиці з усіх «куточків» наукового дискурсу, втілюється на практиці, інакше кажучи – демонструє еволюційність. Означена логіка наукового дискурсу дає нам вагомий підстави для пропагування й наукового позиціонування глобальних дослідницьких напрацювань, серед яких загальноконцептне означення методологічних контурів інституціоналізму в теорії регулювання. Попередньо наголошуємо на тому, що інституції та механізми імплементації державного регулювання забезпечують формування визнаного державою, суспільством, підприємцем й індивідом господарського порядку соціо-економічних взаємодій задля задоволення потреб.

Економічні системи, так склалися історично, на макро-, мезо- і мікрорівнях є боротьбою суперечностей, що детермінують певні норми, правила, традиції, які унормовують поведінку економічних агентів у форматі наслідування певних ефектів. Це, на нашу думку, означає лише одне – теорія регулювання сьогодні перекваліфікувалася із суто економічних аспектів у міждисциплінарні – інституціональні. Логіка такого висновку може бути визнана неконструктивною, але об'єктивна реальність й історизм процесів розвитку-упорядкування господарського буття, що межують з фіксацією безперервних трансформацій, створюють нові якості суспільно-економічних явищ, а також теоретичних конструкцій їх наукової ідентифікації. Ми не претендуємо на остаточність суджень, але висловлюємо думку про те, що в регулюванні економічних систем обов'язково присутні методологічні контури інституціоналізму.

Зародження такого напрямку економічної думки, як інституціоналізм, який відкидав як цілковите панування держави в економіці, так і домінування ринку, стало своєрідною альтернативою розв'язання дискусійного питання місця та ролі держави в економічних процесах. Інституціоналізм сформувався як система доктрин, що ґрунтується на міждисциплінарних підходах.

Дослідження обраної проблеми, як засвідчує практика й еволюція наукових розвідок, представлені широким колом напрацювань науковців, серед яких виокремлюються:

- ✦ *у методології інституціоналізму:* Й. Шумпетер [1], Л. фон Мізес і Ф. Хайек [2], Дж. Доннеллі [3], М. Вебер [4], В. Ойкен [5], Т. Веблен [6], Д. Норт [7], О. Вільямсон [8], В. Дементьев [9, 10], О. Шпикуляк [11], Н.Вдовенко [12], А. Лісовий [13] та інші;
- ✦ *у теорії регулювання економічних систем:* В. Сивоконь [14], С. Сафронов [15], Б. Селігмен [16], О. Сайкевич [17], О. Могильний [18], А. Желтов [19], вагомий вклад у розробку теоретико-

методологічних основ регулювання здійснили В. Кіп Віскузі та Дж. Е. Гарингтон [20].

Необхідно зазначити, що з моменту зародження інституту влади, держава завжди впливала на суб'єктів господарювання, а питання, пов'язані з її роллю у регулюванні, із самого початку виникнення економічної науки перебували в полі зору наукових інтересів вчених. Отже, проблема надзвичайно важлива, тому її потрібно досліджувати за різносторонніми підходами – інституційний підхід особливий, адже дає можливість окреслити традиції регулювання.

Формально-функціональним приводом позиціонування заданого аспекту наукового пошуку в означенні інституційних конструкцій у теорії регулювання, для нас зокрема, став висновок Й. Шумпетера про те, що трансформація суспільного порядку є безперервним процесом [1]. Трансформації ж продукують еволюційність і виступають власне продуктом еволюційності, що стосується як практики розвитку господарського буття, так і наукових кодифікацій теорії, що чітко вписується в методологічний конструкт інституціоналізму.

Наведені вище аргументи, вважаємо, реконструюють логічність, об'єктивність і навіть продуктивність нашого дослідницького конструкту шляхів науково-теоретичного вирішення піднятої проблеми. Надалі позиція наших дослідницьких уподобань висвітлюватиме авторське бачення дефініції з розкриття методологічних контурів інституціоналізму в теорії регулювання економічних систем, провідником якого власне виступає держава.

З теорії відомо, що інституціоналізм в загальнотеоретичному плані структурує наукові гіпотези на засадах унормування аспектів еволюції правил, а регулювання впроваджує правила, тому зв'язок цих методологічних конструкцій є нерозривним. Наукові ж постулати обох напрямів дослідницького процесу відповідно зафіксовані в напрацюваннях науковців – провідників інституціоналізму: Й. Шумпетер [1] – розробник сучасної теорії підприємництва як базисного інституту ринку; Л. фон Мізес і Ф. Хайек [2] – дослідження природи відношень людей до правил як регуляторних актів, що змінюють їх поведінку; Дж. Доннеллі [3] – розгляд ринків як соціальних інституцій – проєктантів ефективності; М. Вебер [4] – ідеї раціональної поведінки індивіда під впливом відповідних соціально-економічних ринкових регуляцій; В. Ойкен [5] – ідентифікація норм поведінки індивіда через різні потреби й можливості їхнього задоволення; Т. Веблен [6] – позиціонував концепцію природного добору інститутів, які виникають в процесі життя людини, регулюючи потім її поведінку; Д. Норт [7] – науково обґрунтував виключну значимість норм упорядкування поведінки економічних агентів, як формальних означень регулювання, у конструюванні ефективності й раціональності; О. Вільямсон [8] – надав виключного значення інституціональному середовищу у формуванні ефектів і забезпеченні функцій регулювання; В. Дементьев [9; 10] – окреслив предметну сферу політико-економічної ідентифікації інститутів, концепцію їх походження, функції в суспіль-

стві, методологічний конструкт походження й підходи до оцінки ефективності; О. Шпикуляк [11] – визначив місце та особливості позиціонування інституцій розвитку й регулювання в системі аграрного ринку у поєднанні з механізмами і ознаками транзитивності агрогалузі; О. Могильний [18] – представив дослідження й теоретичні обґрунтування проблем державного регулювання економіки в умовах транзитивності; В. Кіп Віскузі та Дж. Е. Гарингтон [20] – розробили теорію регулювання економіки, методологічну основу якої складають заходи запобігання монополізації ринків.

Інституції визначають механізми регулятивних впливів на учасників обміну, наповнюючи їх правилами, нормами, традиціями й оформлюючи функціональну спроможність до набуття результативних ефектів від поведінки суб'єкта й об'єкта регулювання. Зазначимо, що в нашому конкретному випадку ідентифікації предметної області дослідження об'єктом регулювання є взаємодії учасників аграрної сфери, а суб'єктом – держава та установи – провідники її політики. Механізми ж державного регулювання забезпечують втілення на практиці заходів регуляторної політики та досягнення стратегіко-тактичних цілей розвитку економіки, соціуму, а також окремої галузі. Вони наслідують інституційну основу нормотворчих, заборонних, стимуляційних упорядкувань господарського обміну, поведінки економічних агентів й задоволення потреб соціуму. При цьому держава, як зазначає Ю. Лопатинський [21, с. 205], нав'язує суспільству правила гри (забезпечує правові рамки) і контролює їх дотримання (користуючись правами примусу до виконання зобов'язань).

Теоретичні конструкції регулювання в інституційному плані їх наукового позиціонування представлені науковцями з різних позицій, зокрема А. Лісовий [13, с. 11] виділяє ринково-інституційне регулювання, в основу якого покладені дії інститутів-чинників, інститутів-механізмів та інститутів-умов [13, с. 11–13]; схожої думки дотримується О. Шпикуляк [11], виділивши із сукупності регулятивних інститутів фундаментальні (базисні) й надбудовні (похідні). Ці інститути, на наше переконання, й становлять організаційну схему і функціональну основу регулювання економіки, тобто визнання

їх такими дає можливість об'єктивно-стверджувального висновку щодо ідентифікації інституційних контурів формування теорії регуляції з упорядкування поведінки учасників ринку.

Різні комбінації поєднання методів, інструментів, принципів та важелів державного втручання формують різні моделі державного регулювання економіки (табл. 1).

Застосування на практиці кожної з наведених моделей здійснюється через механізм державного регулювання. Сам процес посилення ролі держави та її інститутів у регулюванні аграрного сектора економіки в сучасних умовах вважається об'єктивною вимогою та загальносвітовою тенденцією.

Регулювання економіки, державне регулювання зокрема, як інституційно-зумовлена система, мають вирішальне значення у забезпеченні суспільно-економічного добробуту, адже ринок у чистому вигляді неспроможний збалансувати економічні інтереси «в угоду кожному». Саме тому інституційні засади наукової ідентифікації залежностей соціально-економічних явищ, ринкових процесів від певних правил, норм, традицій і становлять, на наше глибоке переконання, методологічні контури інституціоналізму в теорії регулювання економічних систем. Концепції ж регулювання надзвичайно різноманітні, а держава обирає для себе найбільш прийнятні з погляду національної традиції, способи впливу на визначені для упорядкування об'єкти. Наприклад, державна підтримка розвитку аграрної сфери передбачає різні механізми здійснення, залежно від фінансових можливостей бюджету.

Хотілося б наголосити на тому, що сучасна «глобалізована» економіка розглядається як синтез ринкового механізму та елементів державного регулювання, які постійно змінюються під впливом розвитку світових господарських зв'язків і суспільства, інституціоналізуючи правила, норми, традиції, закони. Така конструкція закладена історично, адже чистої, нерегульованої економіки не існує, тому що об'єктивним є процес боротьби економічних агентів за ресурси, товари й ринки. Об'єктивна реальність розвитку господарського процесу в ринковій економіці вимагає регулювання, адже нерегульований ринок не може бути ефективним – цей постулат доведений часом.

Таблиця 1

Основні моделі державного регулювання економіки

Назва моделі	Сутність моделі
Американська	Ліберальна концепція з мінімізацією втручання держави, яке зводиться до створення правил функціонування економічної системи та мотиваційного поля
Японська	Централізоване втручання державних структур, владних утворень, які ринковими методами створюють сприятливе середовище для суб'єктів ринку
Шведська	Активне втручання держави в ринковий процес через механізм раціонального перерозподілу доходів і соціально спрямовану податкову політику
Німецька	Дослідження ринкових регуляторів у поєднанні зі створенням ефективної системи соціального захисту за рахунок підприємців
Англосаксонська	Ліберальний підхід, який передбачає мінімальне втручання держави в економіку виключно через формування сприятливого інституційного поля

Джерело: систематизовано автором на основі опрацьованої літератури.

Державне регулювання, наприклад аграрного сектора, за традиціями і механізмами є особливою системою, завдання якої в політико-управлінській площині визначаються такими аспектами позицій суспільства, нації, держави як: природно-економічні умови; національна продовольча безпека; місце держави в глобальній системі ринку продовольства (табл. 2).

Держава як суспільний інститут, який єдиний наслідує можливість юридичного закріплення права застосовувати методи владного примусу до економічних агентів, формує необхідні механізми державного регулювання і забезпечує їхню інституціоналізацію на практиці. Отже, пропонуємо розглянути теоретико-методичні засади формування й застосування механізмів регулювання через призму державно-владного примусу. Вважаємо, що словосполучення «механізми державного регулювання» у спрощеному вигляді означає «порядок дій держави і (або) їх уповноважених органів з упорядкування» певної сфери соціо-економічного буття. Також зазначимо, що цей порядок дій унормовується інституційно, імплементується визначеними методами й передбачає досягнення цілей, ефектів, ракурс яких означений державою. Дія механізму державного регулювання як інституційної системи покликана запобігти неефективним саморегуляціям ринку, деструктивним діям його «невидимої руки» в ціноутворенні, балансуванні попиту-пропозиції, формуванні купівельної спроможності споживачів, гарантуванні якості виробленого продукту.

Втручання держави в економіку завжди мало місце, але його характер, методи, форми та специфіка можуть бути різні. Це залежить від рівня розвитку країни, її можливостей, зобов'язань держави, умов здійснення економічної діяльності, навіть традицій, які сформувалися впродовж століть та ін. Якщо держава позиціонує себе як планово-економічна система, то процес підтримки, зазвичай, має характер прямих дотацій. Що ж стосується ринкової економіки, то тут, як правило, ви-

користовуються непрямі дотації, субсидії, страхування ризиків, пільгове кредитування та ін.

Суть процесу втручання держави в економічні відносини розглядається дослідниками через призму цілого ряду термінів і категорій. Найбільш вживаними є «державна економічна політика», «державне управління економікою» та «державне регулювання».

Досить часто у твердженнях економістів основними завданнями державної економічної політики в сучасних моделях економіки ринкового типу є:

- а) пом'якшення, усунення недоліків ринкової економіки;
- б) захист головного елемента механізму ринку – конкуренції – від монополістичного впливу.

Отже, державна економічна політика є складовою частиною загальної державної політики разом із соціальним, гуманітарним, екологічним та іншими напрямками. Можемо стверджувати, що державна економічна політика є фундаментальною основою, на якій ґрунтуються всі подальші дії законодавчої та виконавчої гілок влади у сфері економіки щодо визначення мети, завдань, пріоритетів, організаційно оформлених засобів і методів для їхнього досягнення. Державна економічна політика визначає цілі та правила, за якими здійснюється процес державного управління.

Механізм державного регулювання, на відміну від механізму ринкового саморегулювання, сформованого самим ринком, має чіткі формальні рамки, означені законом, а також іншими – спеціальними кодифікаціями правил, стратегічними орієнтирами політико-економічного плану та функціонально визначені інституційною спроможністю держави реалізовувати регуляторний вплив. Він включає економічні, соціальні, політичні норми, але держава обирає найбільш доступні й ефективні засоби, що визначено рівнем організаційно-управлінської, економіко-фінансової та навіть глобальної здатності до їх використання в певному обсязі.

Таблиця 2

Контури державного регулювання розвитку аграрного сектора та механізмів його здійснення в інституційній системі ринку

Контури вибору механізмів державного регулювання	Об'єкт регулювання і стратегіко-тактичні орієнтири	Статус механізмів і регулятивних актів впливу
Природно-економічні умови	Збереження природно-ресурсних можливостей з виробництва продуктів, провідником у створенні яких у тій чи іншій мірі є агросфера	Механізми забезпечення сталого – відновлюваного розвитку й стимулювання – примусу до «розумної достатності». За статусом механізми ідентифікуються як національні, що унормовують стратегію забезпечення ефектів для майбутніх поколінь
Національна продовольча безпека	Процеси із забезпечення достатності та доступності продовольства на рівні, достатньому для збереження генофонду нації	Державні акти й механізми у сфері регламентації видової сукупності агро товарів, їх якості, а також забезпечення цінової доступності для споживача й відтворювальної здатності для виробника
Місце держави в глобальній системі ринку продовольства	Експортно-імпорتنі операції й тарифне регулювання якісних параметрів ринкового позиціонування продовольства	Механізми стимулювання (заборони) експорту-імпорту й формування каналів збуту продукції на глобальних ринках

Джерело: визначено автором на основі опрацьованої літератури і методологічних узагальнень.

ВИСНОВКИ

Означення методологічних контурів інституціоналізму в теорії регулювання економіки, судячи з викладеного, є системним підходом і глибинним проявом міждисциплінарності як методологічного підходу. Наука сьогодні виходить далеко за межі класичних положень, оскільки складність процесів, у яких задіяна людина, є беззаперечною, а інституціоналізм, судячи з поглядів на механізм регулювання, надає можливість задоволення запитів на широкоплановість і навіть щодо гнучкості у сферах, відносно яких традиційні методи вже не діють. Тож зазначимо, що теоретичні концепції регулювання все більше покладаються на методи еволюційної науки, якою є інституціоналізм, що розглядає регулювання як квінтесенцію правил, норм, традицій. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Шумпетер Й. А. Движение к социализму / Й. А. Шумпетер // В кн. : Капитализм, Социализм и Демократия. – М. : Экономика, 1995. – 540 с.
2. Корнай Я. Системная парадигма / Я. Корнай // Вопросы экономики. – 2002. – № 4. – С. 4 – 22.
3. Доннелі Дж. Права людини, демократія та розвиток / Дж. Доннелі // У кн. : Лібералізм : антологія. – К. : Смолоскип, 2002. – С. 1069 – 1086.
4. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / М. Вебер / Перекл. з нім. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
5. Ойкен В. Основи національної економіки // В. Ойкен. – М. : Экономика, 1996. – 352 с.
6. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен / Пер. с англ. ; вступ. ст. Сорокиной С. Г. – М. : Прогресс, 1984. – 367 с.
7. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт / Пер. с англ. – М. : Начала, 1997. – 180 с.
8. Вільямсон О. Е. Економічні інституції капіталізму: фірми, маркетинг, укладання контрактів / Вільямсон Олівер Е. – К. : АртЕк, 2001. – 472 с.
9. Дементьев В. В. Политическая экономия институтов: проблема определения предмета исследования / В. В. Дементьев // JOURNAL OF INSTITUTIONAL STUDIES (Журнал институциональных исследований). – 2014. – Том 6, № 3. – С. 96 – 121.
10. Дементьев В. В. О некоторых особенностях предмета институциональной теории / В. В. Дементьев // JOURNAL OF INSTITUTIONAL STUDIES (Журнал институциональных исследований). – 2013. – Том 5, № 3. – С. 5 – 13.
11. Шпикуляк О. Г. Інституції у розвитку та регулюванні аграрного ринку : монографія / О. Г. Шпикуляк. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 396 с.
12. Вдовенко Н. М. Еволюція теоретичних поглядів на державне регулювання розвитку аграрного сектора / Н. М. Вдовенко // Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 3. – С. 112 – 125.
13. Лісовий А. В. Державне регулювання розвитку сільських територій / А. В. Лісовий. – К. : Дія, 2007. – 400 с.
14. Сивоконь В. О. Історія економічних учень і розвиток економічної думки в Україні / В. О. Сивоконь. – Х. : ХарPI УАДУ «Магістр», 2002. – 120 с.
15. Сафронов С. А. Государство в экономической системе общества / С. А. Сафронов. – Д. : Січ. – 1999. – 212 с.
16. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли / Б. Селигмен / Пер. с англ. – М. : Прогресс, 1968. – 600 с.
17. Сайкевич О. Д. Українські економісти другої половини XIX – початку XX ст. про необхідність та конкретні форми державного регулювання ринкової економіки / О. Д. Сайкевич // Історія народного господарства та економічної думки України : міжвід. зб. наук. праць. – Вип. 31-32. – К., 2000. – С. 195 – 204.

18. Могильний О. М. Державне регулювання економіки / О. М. Могильний. – К. : Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України, 2006. – 490 с.

19. Желтов А. М. Государственное регулирование экономики / А. М. Желтов. – Нижний Новгород : Волго-Вятская академия государственной службы, 2000. – 157 с.

20. Віскузі В. Кіп. Економічна теорія регулювання та антімонопольна політика / В. Кіп Віскузі, Джозеф Е. Гарингтон (мол.) / Пер. з англ. ; наук. ред. пер. та авт. передм. О. Колієвич. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 1047 с.

21. Лопатинський Ю. М. Трансформація аграрного сектора: інституціональні засади : монографія / Ю. М. Лопатинський. – Чернівці : Рута, 2006. – 344 с.

Науковий керівник – Лопатинський Ю. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

REFERENCES

- Donneli, Dzh. "Prava liudyny, demokratiia ta rozvytok" [Human rights, democracy and development]. In *Liberalizm*, 1069-1086. Kyiv: Smoloskyp, 2002.
- Dementev, V. V. "Politicheskaia ekonomiiia institutov: problema opredeleniia predmeta issledovaniia" [The Political Economy of: the problem of defining the subject of research]. *JOURNAL OF INSTITUTIONAL STUDIES*, vol. 6, no. 3 (2014): 96-121.
- Dementev, V. V. "O nekotorykh osobennostiakh predmeta institutsionalnoy teorii" [Some features of the object of institutional theory]. *JOURNAL OF INSTITUTIONAL STUDIES*, vol. 5, no. 3 (2013): 5-13.
- Kornai, Ya. "Sistemaia paradigma" [System paradigm]. *Voprosy ekonomiki*, no. 4 (2002): 4-22.
- Lisovyi, A. V. *Derzhavne rehuliuivannia rozvytku silskykh terytorii* [State regulation of rural development]. Kyiv: Diia, 2007.
- Lopatynskiy, Yu. M. *Transformatsiia ahrarnoho sektora: instyutsionalni zasady* [The transformation of the agricultural sector: institutional framework]. Chernivtsi: Ruta, 2006.
- Mohylnyi, O. M. *Derzhavne rehuliuivannia ekonomiky* [State regulation of Economy]. Kyiv: In-t pidhotovky kadriv derzhavnoi sluzhby zainiatosti Ukrainy, 2006.
- Nort, D. *Instituty, instyutsionalnye izmeneniia i funktsionirovaniie ekonomiki* [Institutions, Institutional Change and Economic Performance]. Moscow: Nachala, 1997.
- Oyken, V. *Osnovy natsionalnoy ekonomiki* [Basics of the national economy]. Moscow: Ekonomika, 1996.
- Shumpeter, Y. A. "Dvizhenie k sotsializmu" [Movement to Socialism]. In *Kapitalizm, Sotsializm i Demokratiia*. Moscow: Ekonomika, 1995.
- Shpykuliak, O. H. *Instyutsii u rozvytku ta rehuliuivanni ahrarnoho rynku* [The institutions in the development and regulation of the agricultural market]. Kyiv: NNTs IAE, 2010.
- Syvokon, V. O. *Istoriia ekonomichnykh uchen i rozvytok ekonomichnoi dumky v Ukraini* [History of economic studies and the development of economic thought in Ukraine]. Kharkiv: Mahistr, 2002.
- Safronov, S. A. *Gosudarstvo v ekonomicheskoy systeme obshchestva* [The state in the economic system of society]. Dnipropetrovsk: Sich, 1999.
- Seligmen, B. *Osnovnye techeniia sovremennoy ekonomicheskoy mysli* [The main course of modern economic thought]. Moscow: Progress, 1968.
- Saikevych, O. D. "Ukrainski ekonomisty drugoi polovyny XIX – pochatku XX st. pro neobkhidnist ta konkretni formy derzhavnoho rehuliuivannia rynkovo ekonomiky" [Ukrainian economists of the late nineteenth – early twentieth century. the need and specific forms of government regulation of the market economy]. *Istoriia narodnoho hospodarstva ta ekonomichnoi dumky Ukrainy*, no. 31-32 (2000): 195-204.
- Vdovenko, N. M. "Evolutsiia teoretichnykh pohliadiv na derzhavne rehuliuivannia rozvytku ahrarnoho sektora" [The evolution

of theoretical views on government regulation of the agricultural sector]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, no. 3 (2012): 112-125.

Veber, M. *Protestantska etyka i dukh kapitalizmu* [The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism]. Kyiv: Osnovy, 1994.

Villiamson, O. E. *Ekonomichni instytutsii kapitalizmu: firmy, marketynh, ukkladennia kontraktiv* [The economic institutions of capitalism: firms marketing contracts]. Kyiv: ArtEK, 2001.

Viskuzi, V. K., and Harynhton, Dzh. E. *Ekonomichna teoriia rehulivannia ta antymonopolna polityka* [The economic theory of regulation and competition policy]. Kyiv: Osnovy, 2004.

Veblen, T. *Teoriia prazdnogo klassa* [Theory of the Leisure Class]. Moscow: Progress, 1984.

Zheltoy, A. M. *Gosudarstvennoe regulirovanie ekonomiki* [State regulation of the economy]. Nizhnyy Novgorod: Volgo-Viatskaia akademiia gosudarstvennoy sluzhby, 2000.

УДК 65.013012.34

СУТНІСТЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ У СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНОГО ЛОГІСТИЧНОГО СЕРВІСУ

© 2015 СИВАК Р. Б., ПОДА А. С.

УДК 65.013012.34

Сивак Р. Б., Пода А. С. Сутність трансформації логістичних центрів у системі глобального логістичного сервісу

Метою статті є окреслення еволюції сутності логістичних центрів у процесі формування глобальної логістичної системи світового господарства. Глобальний логістичний центр визначено як ланку глобального ланцюга поставок, функціональним призначенням якого є логістичне управління глобальними матеріальними потоками з метою їх логістичної трансформації та/або адаптації до вимог наступних ланок означеного ланцюга. Філософія створення та управління глобального логістичного центру, а також стратегічні пріоритети його функціонування мають враховувати глобальні виклики світового господарства, зокрема – необхідність дотримання параметрів сталого розвитку, упорядкування глобальних ланцюгів поставок і скорочення транзакційних витрат на переміщення та споживання матеріальних потоків. Виокремлено чотири рівні логістичних центрів, що послужило базисом для формування різноманітних концептуальних моделей таких центрів, а також сформульовано еволюційні ознаки виникнення логістичних центрів кожного з цих рівнів. Зроблено висновок про те, що формування мережі міжнародних логістичних центрів в Україні, з огляду на низку адміністративно-правових, методичних та інституційних обставин, може реалізуватися на принципах державно-приватного партнерства із залученням глобальних логістичних провайдерів, що володіють значним досвідом та інвестиційним і організаційним потенціалом.

Ключові слова: логістика, логістична система, глобальний логістичний центр, світове господарство.

Бібл.: 12.

Сивак Роман Богданович – кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри менеджменту організацій та інноваційного підприємництва, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)

E-mail: syvak_roman@ukr.net

Пода Анастасія Станіславівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних фінансів та глобальної економіки імені С. І. Юрія, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)

E-mail: nastyapoda@yahoo.com

УДК 65.013012.34

Сивак Р. Б., Пода А. С. Сущность трансформации логистических центров в системе глобального логистического сервиса

Целью статьи является определение эволюции сущности логистических центров в процессе формирования глобальной логистической системы мирового хозяйства. Глобальный логистический центр определен как звено глобальной цепи поставок, функциональным назначением которого является логистическое управление глобальными материальными потоками с целью их логистической трансформации и/или адаптации к требованиям следующих звеньев указанной цепи. Философия создания и управления глобальным логистическим центром, а также стратегические приоритеты его функционирования должны учитывать глобальные вызовы мирового хозяйства, в частности – необходимость соблюдения параметров устойчивого развития, упорядочение глобальных цепей поставок и сокращение транзакционных издержек на перемещение и потребление материальных потоков. Выделены четыре уровня логистических центров, что послужило базисом для формирования различных концептуальных моделей таких центров, а также сформулированы эволюционные признаки возникновения логистических центров каждого из этих уровней. Сделан вывод о том, что формирование сети международных логистических центров в Украине, в силу ряда административно-правовых, методических и институциональных обстоятельств, может реализоваться на принципах государственно-частного партнерства с привлечением глобальных логистических провайдеров, обладающих значительным опытом, инвестиционным и организационным потенциалом.

Ключевые слова: логистика, логистическая система, глобальный логистический центр, мировое хозяйство.

Библ.: 12.

Сивак Роман Богданович – кандидат экономических наук, доцент, докторант кафедры менеджмента организаций и инновационного предпринимательства, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)

E-mail: syvak_roman@ukr.net

Пода Анастасия Станиславовна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры международных финансов и глобальной экономики им. С. И. Юрия, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)

E-mail: nastyapoda@yahoo.com

UDC 65.013012.34

Syvak R. B., Poda A. S. Essence of Transformation of Logistic Centers in a System of Global Logistic Service

The article is aimed to define the evolution of essence of logistic centers in the process of establishing a global logistic system of the world economy. A global logistic center is defined as a link in the global supply chain, whose function is the logistic management of the global material flows with a view to their logistic transformation and/or adaptation to requirements of the next links in the indicated chain. Philosophy of creation and management of a global logistic center, as well as strategic priorities of its operation, should take into account the global challenges of the world economy, in particular the need to take into consideration the parameters of sustainable development, harmonizing of the global supply chains and reducing the transaction costs for relocation and consumption of material flows. Four levels of the logistic centers have been allocated, providing a basis for building different conceptual models of such centers; the evolutionary signs of appearance of the logistics centers as to each of these levels have been formulated as well. It has been concluded that formation of a network of international logistic centers in Ukraine, due to a number of administrative-legal, methodical and institutional circumstances, can be materialized on the principles of public-private partnership, involving the global logistics providers with their considerable experience as well as both investment and institutional potential.

Key words: logistics, logistic system, global logistic center, world economy.

Bibl.: 12.

Syvak Roman B. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Candidate on Doctor Degree of the Department of Management of Organizations and innovative business, Ternopil National Economic University (vul. Lvivska, 11, Ternopil, 46020, Ukraine)

E-mail: syvak_roman@ukr.net

Poda Anastasiya S. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Lecturer of the Department of International Finance and the Global Economy named after S. I. Yurii, Ternopil National Economic University (vul. Lvivska, 11, Ternopil, 46020, Ukraine)

E-mail: nastyapoda@yahoo.com